

SVOBODNA SLOVENIJA

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 451275

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

“ESLOVENIA LIBRE”

Año (Leto) XII. (7)

BUENOS AIRES, 12. AVGUSTA (AGOSTO) 1954

No. (Štev.) 31

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

EGOIZEM

Za tujko egoizem imamo slovensko besedo samoljublje, pa vendar raje rabimo tujko, menda zato, da s tem nakazimo, kako tuja bi morala biti ta nelepa poteza v našem značaju slehernemu izmed nas. Egoizem je pretirana ljubezen do samega sebe, ki povzroči, da mislimo in delamo le za lastne koristi, ne oziraje se na bližnjega. Je ena socialnih pregreh, ki v današnjem zmaterializiranem svetu povzročajo toliko gorja.

Egoizem je skupek cele vrste napak, ki jim pravimo po katekizmu poglaviti grehi: Ima nekaj od napuha, kajti egoist se rad porajta, če nekaj ima, češar drugi nimajo, če nekaj doseže, kar se drugim ni posrečilo. Ima mnogo od požrešnosti in lakomnosti, kajti hoče imeti več in boljših stvari, kakor drugi. Ima doberšen del nevoščljivosti, čeprav jo rad zakriva v frazo, da mu zadeve drugih niso mar. Egoist je dostikrat lenuh, ki išče pretvez, da bi se izognil dolžnostim do bližnjega, je pa neverjetno zahteven napram bližnjemu, kadar je on sam v stiski in potrebi.

Kljub temu, da smo egoizem tako grdo opisali, pa ima vsak človek pravico, da je nekoliko egoista. V kraljestvu ljubezni velja prvo mesto Bogu, drugo nam, tretje bližnjemu. Sebe smemo torej za Bogom najraje imeti, potem pride naš bližnji na vrsto. Ni torej egoizem, če najprej sebi sezidam hišo, potem pa jo pomagam graditi svojemu sosedu, da najprej zase dobim primerno službo, potem pa še za prijatelja, da najprej sam skočim iz goreče hiše, nato pa pomagam reševati ostale. Prav tako je naravno, da so mi bolj pri srcu člani lastne družine, kakor pa tujci, da z večjo vne- mo pomagam prijatelju, kakor pa neznanu, da raje potrpiš s slabostmi rojaka, kakor pa drugorodca.

V življenjskih velikih ljudeh beremo, da so ti znali prostovoljno preobrniti ta za nas, navadne zemljane naravnih red. Po zgledu Kristusovem, ki je svet napolnil z dobrotami, sam pa ni imel, kamor bi položil svojo glavo, smo imeli v zgodovini in imamo danes mnogo ljudi, ki, popolni in ponižni, pozabljajo sami nase in vse posvetijo Bogu in bližnjemu, od Pavla apostola, ki sam opisuje, kaj vse je moral pretrpeti na svojih apostolskih poteh, preko Franciška Ksaverija, ki je umrl na zapuščenem otoku in Barage, ki je pustil graščino in udobje in odšel prezebat, stradati in umirati v indijsko divjino, pa do modernih človekoljubov, ki sredi bogastva umirajo revni kot berači, ki po težkem delu gredo obiskat reveže po predmestjih in bolnišnicah, in končno ne smemo pozabiti tistih, ki kljub utrujenosti, mrazu, vročini ali daljavi dan za dnem žrtvujejo dragocene ure za zborovanja, študijske večere, pevске in igralske skušnje, seje in podobno, s čimer podpirajo moralni, gospodarski in kulturni dvig celote. So to ljudje, na čijih ramah sloni danes peza dela za našo boljše bodočnost.

Kakor ima vsak človek pravico biti nekoliko egoista, tako pa mora biti tudi nekoliko altruista. Zgledi velikanov morajo v slehernem izmed nas vzbuditi vest, češ kaj si pa ti storil za druge, od katerih toliko zahtevaš. Samo z vajo v egoizmu nasprotni čednosti se bomo obvarovali, da ne zapademo tudi mi tej grdi napaki, ki našega bližnjega tako boli in žali. Boli! V neki bolnišnici je žena z vso ljubeznijo stregla svojemu teško bolnemu možu. Ostali bolniki so trpeli prav tako, le brez potrebe, sami, kakor kamen na cesti. Ko so to "gospo" prosili, naj od časa do časa z vodo pomoči izžgane ustnice ostalih trepečih, je odgovorila: Jaz se brigam za mojega starega, drugi mi niso nič mar! Da bi videli solzne oči in izraze teh revežev!

Ta nesrečni "Meni nič mar", s katerim egoist tolikokrat žali svojega bližnjega! Jaz že imam svojo hišo, naj si jo še drugi naredi; jaz sem si že pomagal naprej, drugi pa, kakor vedo in znajo; jaz sem že napravil svoj ših za danes potem naj me puste pri miru; moj denar je prisluzen z mojimi žulji, za

Konflikti prehodne dobe

Ko so se lansko leto v Moskvi odločali za hitro likvidacijo najnevarnejših višjih mednarodnih konfliktov (Koreja, Nemčija, Indokina), so pogosto navajali, da te spremembe v sovjetski zunanji politiki ni pospešila samo Stalinova smrt, ampak tudi dejstvo, da so bila sovjetska skladišča prazna; prevelik zagon v industrializaciji Sovjetske zveze je tako zavrl poljedelstvo, da je postajala oskrba mest s prehrano poseben problem. Ker bi v tretji svetovni vojni sovjeti ne mogli več računati z dovozom iz ZDA, bi sovjetska vojska kmalu ostala brez zadostne prehrane, ako bi se vojska predolgo zavlekla. Še večje pa je v Sovjetski zvezi pomanjkanje goveje živine. Zato je novi tajnik partije Kruščev sprožil lani veliko gonjo za povečanje poljedelske produkcije in za pomnožitev stanja živine. Letos je bilo prvo leto, ki bi moglo pokazati, ali je prebivalstvo v Rusiji temu pozivu partije sledilo. Kakor poročajo ameriški dopisniki iz Moskve, se je ta kampanja na celi črti posrečila. Dasi je bila skozi velik del leta v vsej Rusiji velika suša, so vendar drugi predeli, kjer ni moglo biti zaradi tega tolikšnih posledic, posejali toliko, da je bila letošnja žetev naravnost rekordna. V prvem letu se bo tako velik del zalog napolnil, ostaja samo še govedoreja, ki pa more v nekaj letih šele doseči isti uspeh.

Ta dogodek iz ruskega gospodarstva je izzval povsod precejšnjo pozornost. Sovjetske priprave se bodo torej lahko pospešile in kakor se za novo poveritev sil zapadni blok po svoje pripravljata, tako se isto godi v sovjetskem bloku. Bolgarija, Romunija, Madžarska so prejele iz Moskve navodila, da morajo zmanjšati svojo industrijsko proizvodnjo, povečati pa poljedelstvo; Poljska se sme samo polovično koncentrirati na industrijo, dočim sme českoslovaška industrija ostati še nadalje na svoji dosednji višini.

Zahodni blok, ki je prepričan, da je konec ženevske konference dejansko zanj poraz, se skuša utrjevati predvsem na svojem južnem krilu. Uredil se je spor med Anglijo in Egiptom, odpravil konflikt okoli iranskega petroleja, na Bledu pa so prav te dni Turčija, Grčija in Jugoslavija podpisale zavezniško vojaško pogodbo. Vse to spremlja vzporedno delovanje sovjetske diplomacije, ki skuša prav tako utrditi svojo južno fronto. Tako so zlasti v Pakistanu, ki ima posebno zavezniško pogodbo z ZDA, opazili, da je sosedni Afganistan že prešel pod sovjetsko kontrolo. Med Afganistanom in Moskvo je bil podpisan poseben dogovor o "tehnični pomoči", ki jo bo Afganistan prejemal od Rusov. Gospodarska in tehnična pomoč bo dejansko majhna (okrog 50 milj. dolarjev), vendar pa je moral za to ceno Afganistan pristati na to, da so sovjeti prejeli pravico, da zgrade tam svoja oporišča. Z letališč, ki jih imajo sedaj sovjeti v Turkestanu, Tibetu in Afganistanu mo-

članarine, podpore in naročnine ga nimam; jaz kupujem angleške, nemške, laške časopise, revije in knjige, saj slovenska roba ni nič prida... Kajne, če se malo bolj zares počohamo, bomo našli v vsakomur izmed nas nekaj tega egoizma, ali pa vsaj nagnenja do njega. Sv. Oče pravi v svoji encikliki "Blesteača krona", da svet ne bo mogel vstati iz nesreče bogodtujenosti, v kateri se nahaja, če vsak posameznik ne bo postal zgled čednosti za druge. V Marijinem letu, ki doseže svoj višek s praznikom Vnebovzete, imamo prav vsi priložnost, da pregledamo, če ne tiči tudi v nas nevarna kal egoizma, ki se utegne izmalčiti v strast, ki bo uničevala v nas in razjedala družbo, v kateri živimo.

Zaradi občutnega zvišanja tiskarskih stroškov naj vsak naročnik poleg naročnine za leto 1954 prispeva še DESET PESOV ZA TISKOVNI SKLAD. Tisti, ki so za letos naročnino že poravnali naj plačajo še 10 pesov v tiskovni sklad posebej in to čimprej. Tisti naročniki pa, ki za letos naročnine še nimajo poravnane, naj plačajo 10 pesov za tiskovni sklad skupno z naročnino za leto 1954.

rejo sovjetska letala v poletu, ki bi trajal komaj poldrugo uro, prileteti nad New Delhi. Še večja je nevarnost za glavno mesto Pakistana — Karachi, ki je tem sovjetskim bazam še bližji in še bolj izpostavljen.

SPOR INDIJE S PORTUGALSKO

Če so v Evropi in ZDA prepričani, da pomeni kompromis o Indokini dejansko samo uvod za nov konflikt, tedaj je ta preplah v tem delu Azije, ki ga nekateri celo nazivajo subkontinent, če ne celo kontinent zase (saj živi tam nad 450 milijonov ljudi), še tem večji, ker žive v tem predelu sveta države (Indija, Pakistan, Cejlon, Birmanija, Indonezija, Siam in sedaj Vietnam, Laos in Cambodja), ki so vse komaj stopile na pot svoje svobode in jim zlasti manjka organiziranih lastnih oboroženih sil. Najmočnejša med vsemi je Indija, pa ravno ta je sedaj še na tolikih točkah ranljiva (notranji spori o jezikovni razdelitvi, težave s komunisti), da bi rabila vsaj še nekaj desetletij, da bi se mogla za moderno vojskovanje pripraviti. Njen predsednik Nehru se je sicer i do Kitajske, i do Moskve tako uslužno obnašal, da bi zaslužil, da bi tam verjeli njegovim zadržilom, da hoče ostati v bodočem konfliktu za vsako ceno nevtralen. Toda v Indiji poleg vseh tendenc, ki mu tako politiko ovirajo, ni sam, ki lahko o tem odloča. Na robovih Indije imata Francija (glavna naselbina Pondicherry) in Portugalska (Goa), kolonije, ki so sicer nepomembne in dejansko res samo simbolični madeži na tem velikem kontinentu, a so sposobne preprečiti, da bi Indija mogla v slučaju vojne ostati nevtralna. Portugalska in Francija sta članici Atlantske obrambne zveze in imata v tem okviru vojaške obveze, ki se nanašajo tudi na ta posestva v Indiji. Spada s sovjeti v Evropi in na severu Azije bi bil lahko tako oddaljen od Indije, da bi ta lahko ostala nevtralna. Toda francoske in portugalske kolonije v Indiji bi mogle postati oporišča zaveznikov v konfliktu proti komunističnemu bloku.

Zato je sedaj ta spor med Indijo in Portugalsko priveden do tolike napetosti, ker se zdi, da se Nehruju mudi. Obe koloniji, francoska in portugalska, nista Indiji v nikakšno breme ali madež — ostrina konflikta pa, ki dozoreva, terja, da bi se morali obe evropski velesili iz Indije čimprej umakniti.

Zlasti v Londonu skušajo pomirjevati Indijo, ki je članica imperija, in Portugalsko, ki ima z Anglijo skoraj tri sto let staro zavezniško in obrambno pogodbo. Portugalsko podpirajo tudi druge uplívne velesile — saj gre verjetno samo za čas in postopek, kako bi se mogli obe evropski velesili iz tega področja umakniti, da bi pri tem njun ugled in s tem ugled Evrope ne bil preveč omanj. Toda v tej borbi Nehru ni brez opore, ki jo sedaj prejema še celo od tam, kjer so mu v njegovi politiki nevtralnosti za ta del sveta zelo malo verjeli, ali pa so mu varjenje takega bloka celo preprečevali. Dasi je Pakistan že ves čas samostojnosti glavni nasprotnik Nehruja v tem bloku — in to zaradi nerešenega spora o Kašmirju — se sedaj vlada v Karachiju pridružuje Indiji v tej borbi proti Portugalski in Franciji. Sovjeti so preblizu, ameriška pomoč pa prihaja počasi.

V Portugalski in v vseh ostalih deželah latinskega bloka v Južni Ameriki se sicer zbirajo sile za odpor proti samovolji, ki jo skuša tokrat uveljaviti tudi Nehru, toda v Franciji ta odpor proti ni tolikšen, če ni samo simboličen. V Franciji se nova vlada skuša prilagoditi tej politiki, ki terja nevtralnost za ta del sveta — in med vladama v Parizu in New Delhiju so v teku pogajanja, ki da

La Escuela de Aviación Militar cumple su 42º aniversario

Se cumplieron el martes pasado 42 años de la creación de la Escuela de Aviación Militar, instituto que, enclavado al pie de las seranías cordobesas, forma el material humano con que nutre sus cuadros de oficiales le Fuerza Aérea Argentina.

La escuela fue creada el 10 de agosto de 1912, por decreto que firmaron el entonces presidente de la Nación, doctor Roque Sáenz Peña y el titular de la cartera de Guerra, general Gregorio Vélez, funcionando la misma por espacio de 25 años en los viejos campos de El Palomar, para trasladar luego su asiento a Córdoba.

Para celebrar el acontecimiento se han preparado una serie de actos, que dieron comienzo a las 8 con la presentación de los efectivos de la escuela al director de la misma, brigadier Mario Emilio Dane-

ri, izándose luego la enseña patria en el mástil de la plaza de armas del instituto.

Se leyó después la nómina de los cadetes ascendidos y el brigadier Daneri pronunció una alocución patriótica.

A las 9.30 realizaron vuelos sin instructor los cadetes del primer escuadrón del Grupo Aéreo Escuela y después se efectuó el bautismo a los cadetes participantes.

Se colocaron, además, ofrendas florales ante el busto que perpetúa la memoria del general Gregorio Vélez y a mediodía se sirvió un almuerzo de camaradería.

Por la tarde hubo juegos deportivos y a las 21, en el casino de oficiales, se desarrolló una reunión social con asistencia de jefes y oficiales de la guarnición aérea e invitados especiales.

42. obletnica ustanovitve vojaške letalske akademije

Vojaška letalska akademija v Cordobi je minuli torek slavila 42. obletnico svoje ustanovitve.

Letalska akademija je bila ustanovljena z dekretom dne 10. avgusta 1912, ki sta ga podpisala tedanji predsednik republike dr. Roque Sáenz Peña in tedanji vojni minister general Gregorio Vélez. 25 let je bila letalska akademija v svojih starih prostorih v Palomarju, nato so jo pa premostili v Cordobo.

Za proslavo te obletnice je bilo več prireditev, ki so se začele ob 8. uri zjutraj, ko so vsi gojenci akademije pozdravili ravnatelja akademije brigadirja Mario Emilio Daneri-ja, nato so pa dvignili narodno zastavo na drog na trgu sredi akademije. Takoj nato so prečitali

imena vseh tistih kadetov, ki so napredovali v višji čin. Ravnatelj akademije je imel na vse rodoljuben nagovor.

Ob pol deseti uri so začeli z leti kadetje prvega eskvadrona šolske letalske skupine in to brez instruktorjev, nato je pa bil letalski krst vseh ostalih kadetov.

Ob proslavi 42. obletnice obstoja te akademije so položili tudi vence pred doprsni kip biv. vojnega ministra Gregorija Vélez-a, pod katerim je bila akademija ustanovljena, opoldne je bilo skupno kosilo častnikov in kadetov. Popoldne so bile razne športne prireditve, zvečer pa v častniškem kazinu družabna prireditve, na katero so bili povabljeni častniki letalske garnizije in drugi številni gostje.

bodo baje kmalu ugodno zaključena. Francija bo kmalu odstopila Pondicherry Indiji.

BOJI V MAROKU

Tak korak bo končno v skladu z novo politiko Francije, ki se je po ženevski konferenci začela izvajati v Aziji. Kolonializem umira — pokopavata ga Indija in to politiko odpravljanja kolonializma je dolgo podpirala tudi ZDA. Kakor poročajo nekateri ameriški listi, pa misli ameriška vlada še bolj podpreti vsa taka gibanja povsod — nazadnje se bo tako stališče uveljavilo predvsem proti Moskvi, ki ima zasuženih toliko narodov in imajo tam narodi ponekod še mnogo manj pravic kot pa jih imajo domačini sedaj v deželah, ki da so še kolonije.

V Tuniziji že imajo vlado, ki bo tej deželi pod francoskim protektoratom dala najprej avtonomijo, ki bo uvod v popolno samostojnost. Isto avtonomijo, to je samostojnost terja sedaj tudi v Maroku. Nacionalisti, ki so pristaši Istaqlala, so začeli s terorjem, ki je terjal že na stotine žrtev in uničil ogromno imetja. Ko so v Tuniziji Francozi pustili, so v Maroku krenili nacionalisti v boj in najprej terjali povratek sultana, ki so ga Francozi lansko leto poslali v izgnanstvo na Madagaskar, v Maroku pa postavili na prestol novega sultana — Arafata. Nanj so nacionalisti izvedli že več atentatov. Sedanje nemire pa v veliki meri podpirajo tudi komunisti.

Toda v Maroku se morejo francoske oblasti opirati na čudno zaveznitvo — na njih strani so berberski poglavarji in pa pripadniki nižjih slojev. Istaqlal je predvsem nastal s podporo arabskih veleposestnikov in mahomedanskih aristokratov, ki jih je vodil bivši sultan. Ko so Francozi začeli dajati Maroku večje pravice v obliki reform, so pri tem zlasti hoteli z agrarno reformo pomagati nižjim slojem. Toda temu so se uprli veleposestniki, muslimanski verski poglavarji in ljudje iz sultanove okolice. Istaqlal je bil v veliki meri izrabljan zato, da pribori deželi tako svobodo, ki bi staro posestno stanje zemlje zavarovala. Ko se je Istaqlal najbolj dvigal proti francoskim oblastem, so bili pogosto njih glavni zavezniki komunisti, ki

so iz Moskve prejemali navodila, kako morajo povzročati težave v področju, kjer imajo Amerikanci tako važna in pomembna oporišča.

Agrarna reforma, določbe o strokovnih organizacijah in socialnem zavarovanju — to so bile reforme, ki so jih francoske oblasti počasi že uvajale kot uvod v modernizacijo Maroka. Toda te reforme so dvignile del prebivalstva bolj v upor kot pa nacionalistične formule — okoli berberskih poglavarjev pa so zbrale drug del prebivalstva, ki v francoske reforme skuša dajati nekaj vere. In ti domačinski berberski poglavarji, ki živijo v svojih gorah, imajo še vsak svojo osebno oboroženo silo. In okoli glavnih mestnih središč sedaj ta berberska krčda čakajo na pohod proti nacionalistom, ki v mestih pripravljajo svojo obliko boja za svobodo. Če se je borba v Tuniziji približala zaključku konflikta za popolno svobodo, tedaj grozi v Maroku najprej še prehodna doba — posebne vrste državljanska vojna, ki naj odloči, kdo bo končno fazo osvoboditve oblikoval.

Podpis balkanske obrambne vojaške pogodbe

Na Bledu v Sloveniji je bila v ponedeljek dne 9. avgusta podpisana obrambna vojaška pogodba med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. Pogodba določa, da bodo vlade teh držav napad na katerikoli del državnega področja ene od podpisnic te pogodbe smatrala za napad na vse tri države in bodo napadeni državi ostali dve priskočili takoj na pomoč z vsemi sredstvi in z vsemi svojimi oboroženimi silami. Drugi člen pogodbe pa pravi, da ta balkanska vojaška obrambna pogodba v ničemer ne omejuje pravic in dolžnosti, ki jih imata Grčija in Turčija vsled svoje udeležbe v Atlantski obrambni vojaški skupnosti.

Veljavnost Balkanske vojaške obrambne pogodbe je določena na 20 let.

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1954 je pri enkratnem vplačilu za vse leto \$ 70.—

Pri plačevanju v obrokih je za pol leta \$ 38.— in za četrt leta \$ 20.—

IZ TEDNA V TEDEN

USA: V USA bo s 1. septembrom t. l. stopil v veljavo odlok, s katerim je ameriška vlada ustanovila enotno vrhovno poveljstvo za vse vrste ameriškega orožja za kontinentalno obrambo. Prvenstvo v tem poveljstvu bo imela ameriška letalska sila. — Ameriška FBI je aretirala in zaprla sedem vodij ameriške KP v zahodnih državah USA. Od sedmih aretiranih so štirje judje.

KANADA: V Montrealu je v samostanski celici umrla Emilija Dionne, ena od slavnih kanadskih petočrk, v starosti 20 let. Emilija je bila dvojčka Marije, ki je pred meseci odšla v samostan, pa ga je morala zaradi zdravja zapustiti. Emilija samotne brez Marije ni mogla prenašati in se je tudi ona odločila za samostan. Sedaj, ko se je Marija vrnila, pa je Emilijo doletela smrt.

BRAZILJA: V skrivnost je zavil politični zločin, katerega žrtev bi bil postal znani brazilski opozicijski častnik Carlos Lacerda, če bi napadalčeva krogla iz revolverja zadela bolj točno. Lacerdo je neznanec napadel sredi noči pred njegovim stanovanjem v Copacabani v Rio de Janeiro ter je bil pri spopadu ubit letalski major Rubens F. Vaz, medtem ko je Lacerda dobil kroglo v nogo, Vazov sin pa je ostal nepoškodovan. Neznancu je uspelo zbežati. Brazilsko časopisje je zaradi incidenta zagnalo velik hrup in se je vsa stvar zapletla tako daleč, da je podal odstavko šef policije v Rio, zlasti ko se je izvedelo, da je v zločinu zapletena tudi neka osebnost v brazilski vladi. Vojska zahteva preiskavo in kaznovanje zločinca tudi v najvišjih krogih. Policija je morala obljubiti, da bo preiskavo izvedla in zločinca kaznovala, naj ga najde kjer koli v brazilski visoki družbi.

ANGLIJA: Attlee, vodja britanskih laboristov, je na čelu osemčlanske delegacije odpotoval iz Londona na obisk v rdečo Kitajsko, ZSSR in Japonsko. Med člani delegacije je tudi Bevan, skrajni levčar v laboristični stranki. Na svojem potovanju po ZSSR in rdeči Kitajski namerava Attlee razpravljati z rdečimi diktatorji o raznih svetovnih političnih praskanjih in o vprašanju trgovine med ZSSR ter Kitajsko in Anglijo, ob vrnitvi pa v Londonu na strankinem zasedanju podatí poročilo o kulturnem, gospodarskem, vzgojnem in političnem položaju na Kitajskem in v ZSSR.

ZAH. NEMČA: Po vsej zahodni Nemčiji so se pričele velike stavke delavstva v vseh gospodarskih strokah. Delavstvo zahteva zvišanje plač od 10 do 50%. Prve stavke so izbruhnile v Hamburgu, največjem mestu zahodne Nemčije in ga popolnoma paralizirale. V vprašanje stavk in plač Adenauerjeva vlada zaenkrat še ni posegla. — Adenauer je objavil, da "vprašanje izginotja Johna v vzhodno cono ni velikega pomena", ker John ni poznal nobenih vojskih tajnosti. Obljubil pa je nagrado 500.000 nemških mark osebi, ki pojasni izginotje Johna.

FRANCIJA: V Parizu je umrla ena najboljših francoskih pisateljic od časov znane George Sandove, Sidonie Gabrielle Colette, stara 81 let.

NEPAL: V Katmanduju, glavnem mestu himalajske države Nepala, koder je hodila tudi argentinska ekspedicija na Daulaghiri in v njo naš Dinko, je komunistična partija pred dnevi uprizorila velike demonstracije proti "tujim ekspedicijam na himalajske vrhove, ki niso nič drugega, kakor ekspedicije vohunov in saboterjev zapadnih kapitalistov."

INDIJA: Italijanska plezalna odprava je zavzela 8610 metrov visoko goro K-2 v Himalajih. Gora, ki jo imenujejo tudi Mount Godwin Austen, je druga najvišja gora na svetu. Po vsej Italiji so bile velike slovesnosti zaradi uspeha ekspedicije. Podvig je zahteval eno smrtno žrtev.

ZSSR: Rdeča vlada v Kremlju je poslala USA, Angliji in Franciji novo noto, v kateri predlaga sklicanje štiričlanske konference v avgustu ali septembru glede vprašanja evropske varnosti. Zahodni zavezniki na noto še niso odgovorili, smatrajo pa jo kot nov poskus za preprečitev glasovanja v francoskem parlamentu o evropski obrambni pogodbi.

Severna Amerika bo z orožjem branila Formozo

Rdeči kitajski generali, med njimi zlasti vrh. poveljnik Ču Teh, so imeli pred dnevi izredno bojevitve govore proti tretjo svetovno vojno, so izjavili v Washingtonu. Krivdo za to bodo v tem slučaju nosili rdeči Kitajci.

M.M.

Kulturni program SLS

Program Slovenske ljudske stranke, ki je bil objavljen v letošnjem maju, ni po izraženih načelih enoten. Nekatere točke programa so res le načelne stavki, smernice; kar dolgi odstavki so že pravne formulacije bodočih zakonov, zlasti ustave; v tretjo vrsto bi lahko vstavili točke odprtih vrat: o tem šele odloči bodočnost. Definicij se program izogiba. Vse to pa niso hibe; prej bi rekli, da so to potrdila politične modrosti, ki nikjer dobri misli vrat ne zapira, razen tam, kjer je dognana do kraja.

Tudi o kulturi govori program na različne načine in pojma ne definira. Kot je to pri tako problematiki besedi, kot je kultura, razumljivo, je tudi v programu obseg pojma včasih ožji, včasih širši. Zožen je zlasti v prvem odstavku prvega člena, kjer stoji ne samo poleg rodu in narodne zavesti, ampak tudi poleg jezika, običajev in izročil. Takoj v naslednjem odstavku ima izraz "narodna kultura" že širši obseg in prav tako v drugem členu, kjer pa so spet vzgoja, pouk in tisk posebej poudarjeni. Ta ločitev zadobi svoj smisel v četrtem členu, ki mu je naslov: "Kultura, vzgoja, izobrazba, skrb za mladino". Ta člen je za pričujoči članek najvažnejši.

O vzgoji otrok v družini in šoli je program normativen. Opredeljena sta obsega družinske in šolske vzgoje, še pametni — pač poznejši — podrobni ureditvi je prepuščeno nižje strokovno šolstvo. Določbe o izobraževalnih organizacijah so omejene (brez potrebnosti) na mladino, le glede vzgoje k politični strpnosti in vzajemnosti omejitve ni. Zelo jasna je zahteva prepovedi umazanega berila, nedostojnih prireditev in filmov. Da je omenjena pri mladinski vzgoji, to gotovo ne pomeni omejitve prepovedi na mladino. Veljati bo morala za vse.

Vsak kulturni delavec mora to zahtevo pozdraviti. Vse te umazanije se sicer rade poslužujejo kulturnih pridobitev, rečimo forme, ki ji potem podkanejo nekulturno vsebino; s tem je vrednota oskrunjena in ni več prava vrednota. Takšna cenzura ni v nobenem nasprotju z 2. členom, ki govori o svobodi in demokraciji ter jamči svobodo kulturnega uveljavljanja. Jamči svobodo kulturnega uveljavljanja, ne pa svobode kulturnega izrabljanja. Gotovo pri tem ne bo prišlo do načelnih nasprotstev z drugimi strankami, čeprav cenzorji in ocenjevalci pri obrobni primerih ne bodo vedno istega mnenja.

V enem zadnjih osnutkov programa je bil poudarek na folklori. To je izzvenelo skoraj tako, kot naj bi se načrtno podpiralo obnavljanje vrednot stare ljudske kulture. Takšno delo ne more biti vodilo za dosego kulturnega napredka. Dostikrat služi samo tujskemu prometu (avstrijske Alpe) ali celo ovira razvoj ("Heimatkunst"). V končni redakciji programa je dosti lepša in v celoti sprejemljiva formula, da je slovenski kmet nosilec duhovnih prvin v narodu.

Najvažnejši pa je prvi odstavek četrtega člena. Je sicer splošnega značaja, toda moral bo postati ne le vodiljem, ampak vsem pristašem eden glavnih odgovorov v njihovem strankinem katekizmu. "Kulturni razvoj naroda je pospeševati z vsemi sredstvi in vseh področjih narodove kulturne dejavnosti. Država naj podpira vzgojne, kulturne in znanstvene ustanove ter naj skrbi, da se kultura in umetnost širita med ljudske množice."

Spet pojem kulture ni točno opredeljen in je postavljen ob razne, tudi kulturne panoge, rečimo kot dopolnilo posebej naštetih. Toda smisel je jasen. Svoboda pravega kulturnega dela je zajamčena; garantirata jo pripadnost stranki in pač tudi državna oblast, pri kateri bo stranka sodelovala. Ta državna oblast, h kateri spadajo tudi avtonomne enice: dežela, občine, podobčine, morda okraj, pa ne sme nikoli skopariti; mora uporabiti vsa sredstva, ki so potrebna za kulturni razvoj naroda. Vsako res vzgojno, kulturno in znanstveno ustanovo mora podpreti, obenem pa skrbeti, to se

bodna, ne moremo smatrati za končano našo borbo za osvoboditev Kitajske."

Na te grožnje je odgovoril takoj Dulles, ki je ponovil amer. obljubo iz 1950, da bo USA branila Formozo pred slehernim napadom z rdeče kitajske celine. Napad na Formozo bo izzval ameriško vojaško intervencijo in lahko povzročil tretjo svetovno vojno, so izjavili v Washingtonu. Krivdo za to bodo v tem slučaju nosili rdeči Kitajci.

pravi: iniciativno vmes poseči, da se vsa ta kultura in posebej umetnost razširita med ljudske množice.

Človeka nehoti napadejo skušnjave, da bi se razpisal o razmerju slovenskih političnih strank do sodobne rasti in sodobnih zastankov slovenske kulture. Še prav posebno, da bi se razpisal o tem razmerju pri SLS. O Lampetovi ekskluzivnosti, o šušteršičevi nebržnosti ob aktivnosti drugod, o Krekovi zgolj ljudskosti, Kalanovi širokogrudnosti (vključno morda manjšim talentom, kot so bili Lampetovi), o ozkosti pri nekaterih manjših glavah. Lahko pa rečemo, da je ta odstavek stranknega programa nastop kulturne dediščine Antona Korošca in njegovega, v kulturni politiki vernega učenca Marka Natlačena, ki sta tudi že v praksi, in to v politični praksi pokazala, kako se more in mora tak kulturni program izvajati.

Še eno je v tem programu zelo simpatično in vodi že v delovni načrt: najprej pravi program, da je treba Slovencem posvečati trajno skrb, da bodo deležni pridobitev narodne kulture, potem pa, da je potrebna tesnejša povezanost med narodi za pospeševanje kulturne rasti.

Ko prebiramo socialni del stranknega programa, moramo dati posebno priznanje socialnim delavcem v begunstvu in izseljenstvu. Praktično niso mogli iz-

SLOVESEN POGREB Msgra IVANA TRINKA-ZAMEJSKEGA

Ob novice, da je umrl 92. letni Msgr. Ivan Trinka-Zamejski na svojem domu v prijaznem Trčmunu, je žalost legla nad vso Beneško Slovenijo. Saj so Beneški Slovenci izgubili svojega učitelja, vodnika, očeta. Moža velike avtoritete, pesnika, pisatelja, slikarja, glasbenika, filozofa, umetnostnega kritika, vzgojitelja celih generacij mladih duhovnikov, moža, ki je odločno stal vzravnano na zahodni slovenski meji ter bdel nad svojim ljudstvom. Zanj se boril, z njim trpel in z njim upal v svobodo. Za njo se je boril še v zadnjih letih ter se junško postavil na čelo akciji za postavitve slovenskega katoliškega doma v Gorici. Ko je prevzel častno predsedstvo v odboru za postavitve tega doma, je zapisal: "Bratje Slovenci! Jaz sem že star, 90 let imam, a to bi še rad dočakal, da bi videl v Gorici naš skupni dom. Tedaj se bom veselil z Vami, kakor sem z Vami žaloval zaradi krivic, ki jih je naš narod trpel in jih še vedno trpi."

Pred svojo smrtjo je še doživel to srečo, ker je akcija za postavitve slov. kat. doma v Gorici že toliko nepredovala, da so tak dom že kupili.

Pogreb Msgra Ivana Trinka-Zamejskega je bil 30. junija t. l. v Trčmunu. K zadnjemu počitku je starost slovenskih duhovnikov spremljalo 76 njegovih duhovnih sobratov. 70 iz Beneške Slovenije ter 16 iz Gorice in Trsta. Na pogreb je prišel videmski pomožni škof

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Dr. Agnetto je imel na seji tržaškega občinskega sveta, na kateri so razpravljali o bodoči osodi STO, daljši govor, v katerem je dejal med drugim:

Govorim kot predstavnik slovenskega demokratskega gibanja. To gibanje s Slovensko demokratsko zvezo na čelu je bilo od vseh začetkov brezpogojno za STO v smislu mirovne pogodbe z Italijo. In temu načelu smo zvesti še sedaj, ker smo globoko prepričani, da je STO še najboljša rešitev tega ozemeljskega vprašanja, ker gre za narodnostno mešano ozemlje; pa tudi zato, ker mora STO tvoriti most zblizanja med italijanskimi in jugoslovanskimi narodi. Zato smo bili proti predlogu treh veselih od 20. marca 1948, da se STO odstopi Italiji. Gospodje svetovalci, razumeli boste, da kot Slovenci nismo mogli biti za to, da se STO vrne pod Italijo, kakor ne bi mogli biti vi, kot Italijani, za to, da se to ozemlje priključi Jugoslaviji. Iz tega razloga smo bili proti predlogu od 8. oktobra 1953.

Danes je razkasanje STO, kakor piše časopisje in kar izhaja tudi iz poglavlja zadnjih tednov, pred vrati.

Prepričan sem, da smo si vsi složni v tem, da taka delitev ne bo zadovoljila niti slovenskega, niti italijanskega prebivalstva. Tako razkasanje ne bo odstranilo nesoglasij med Jugoslavijo in Italijo, ampak jih bo še poglobilo. Zato nosi ono od vsega začetka v sebi kal novih vojnih zapletljajev.

Ne udajajmo se, gospodje svetovalci, utvaram! Bodimo stvarni in presojojmo

vesti nič splošno, zakonito veljavnega. S teoretskim študijem pa so omogočili stranki izdelavo najpopolnejšega socialnega programa. S kulturnimi delavci je narobe. Ustvarili so mnogo kulturnih dobrin, niso pa dali stranki teoretskih napotkov za boljše bodočnost. Najbrž pa bi naši kulturni delavci poleg stvaritev zmogli tudi program za prihodnost. Pri vedno točnejšem poznavanju razmer v domovini, pri lastnih izkušnjah in pri opazovanju tujine, se vedno bolj točno kažejo perspektive v čase, ki jih upamo doživeti ali jih vsaj pripraviti naslednji generaciji.

Ima pa kulturni program spet prednost pred socialnim in drugim. Izvedljiv je v veliki meri že v tujini, samo vsak strankin pristaš naj se zaveda, da je danes on aktiven član občestva, ki bi se imenovalo doma občina, država in pri kateri bi soodločal. Člani tega občestva so tudi brezbržni Slovenci. Politični človek: agitator, župan, poslanec bo ustvarjal narodno in državno politiko doma tudi v korist brezbržnih; prav tako naj potegne zdaj za seboj vse omahljivce v delo za tisti del stranknega programa, ki je že v tujini izvedljiv.

Končno bi si želeli, naj bi tudi druge stranke in pokreti izdelali in objavili svoje programe. Če jih bodo izdelali z resnostjo, čutom odgovornosti in brez bombastičnih fraz, potem se bodo morali v svojih o kulturni govoreh poglavljih ujemati vsaj v bistvenih točkah s programom SLS. Tako bi se najlepše manifestirala resnica, da smo Slovenci strnjena kulturna narodna enota.

Msgr. Cicuttini, zastopnik videmskega in čedadškega kapitlja, med njimi beneški rojak 83. letni kanonik Msgr. Petričič. Beneški Slovenci so Msgru Trinku izkazali zadnjo čast v ogromnem številu. Po blagoslovitvi krste na pokojnikovem domu, so pred hišo zapeli žalostno pevec iz Gorice. Isti pevec so peli nato tudi v cerkvi ter so se od narodnega buditelja Msgra Trinka poslovlili z žalostnko tudi pred odprtim grobom.

Pogrebni sprevid Msgra Trinka je bil veličasten. Izpred Trinkovega doma se je pomikal proti cerkvi. Spredaj so stopali v dolgi vrsti pogrebelci od vseh strani. Beneški Slovenci in Furlani. Njm so sledili nosilci številnih vencov, nato pa zopet dolga vrsta duhovnikov, ki so tudi nosili krsto. V cerkvi sta govorila Msgr. Venturini in č. g. Mirko Mazora iz Gorice. Prvi se je od pok. dolgoletnega vzgojitelja duhovščine v Beneški Sloveniji poslovlil kot rektor videmskega semenišča v imenu vse videmske duhovščine. Č. g. Mazora je pa imel spominjski govor v imenu Slovencev.

V slovo pok. Msgru Trinku je govorilo več govornikov tudi na pokopališču.

Tako so Beneški Slovenci položili k zadnjemu počitku v rodno zemljo svojega voditelja, zaslužnega duhovnika, učitelja in zaščitnika ter borca za svobodo tega najzahodnejšega dela slovenske domačije.

stvari ne iz čustvenega, ampak s stvarnega stališča. Zavedati se moramo vsi, in za to je skrajni čas, da je priključitev celotnega STO Italiji absolutno nemogoča stvar. Zato je danes zahteva po uresničenju tristranskega predloga od 20. marca 1948 zgolj slepilo samega sebe. Danes je mogoče samo: ali razkasanje STO med Italijo in Jugoslavijo ali pa ostvaritev STO. Tretje rešitve ni! S tem moramo računati! Zavedati se moramo, da danes ni več Jugoslavija priprežena Sovjetske zveze, kot je bila leta 1948, ko je padel predlog, da se vrne vse STO Italiji. Danes je tudi Jugoslavija med državami, ki imajo braniti Evropo pred napadom od vzhoda.

Najmanj, kar mora v tem odločilnem trenutku tržaški občinski svet storiti, je odločen protest proti razkasanju ozemlja. To pa ni vse. Kdor glasuje proti delitvi ozemlja, moral bi pri sedanjem stanju stvari napraviti korak naprej in glasovati — za ostvaritev STO.

Predgovorniki večine so izjavili, da sicer sprejemajo plebiscit, ali da je za njih vrnitev vsega ozemlja k Italiji končni cilj. Zato je treba točnejše opredeliti, kakšen naj bo ta plebiscit.

Moje mnenje je, da če že do plebiscita pride, se ne sme glasovati le o dveh alternativah — Italiji ali Jugoslaviji — ampak prebivalstvu je treba dati možnost, da se izreče za STO ali za Italijo ali za Jugoslavijo.

Omejiti vnaprej glasovanje le na dve (Nadaljevanje na 3. strani)

ARGENTINA

Predsednik republike Venezuela polkovnik Marcos Perez Jimenes je podelil predsedniku republike generalu Peronu najvišje venezuelsko odlikovanje Ogrlice Reda Osvoboditelja. Generalu Peronu je izročil odlikovanje venezuelski veleposlanik Rafael Gallegos Medina, ki je v svojem nagovoru naglašal, da general Peron utrjuje geslo, da je "naša domovina Amerika".

Argentinska rušilca King in Murature sta odplula iz Buenos Airesa proti Asuncionu s paraguajskimi vojaškimi trofejami, ki jih bo vrnil novemu paraguajskemu predsedniku generalu Stroessnerju predsednik general Peron.

V Buenos Aires so prejšnji četrtek prepeljali krsto s posmrtnimi ostanki mladega argentinskega avtomobilista Onofre Marimona, ki se je smrtno ponesrečil pri poskusnih avtomobilskih dirkah v Nuerburgringu. Z letališča so krsto prepeljali v Dom argentinskih športnikov, kjer so jo položili na mrtvaški oder. Ponesrečenega avtomobilista je prišel kropiti tudi predsednik republike general Peron. V petek se je s športnega doma razvil žalni sprevid iz Buenos Airesa v Cosquin pri Cordobi.

Državni sekretar za tisk in radio Sr. Raúl Apold je na povabilo italijanske, francoske in zahodnonemške vlade odpotoval v Evropo. Poleg Italije, Francije in Zahodne Nemčije bo obiskal tudi Anglijo.

Argentinsko vojno letalstvo bo od 15. avgusta naprej priredilo več letalskih vaj v različnih provincah.

Na postaji Villa Devoto v Bs. Airesu so v nedeljo blagoslovili in postavili kip Lujanske Matere božje. Pri slavnosti je bil boter prometni minister ing. Maggi z gospo. Navzoč je bil tudi buenosaireski nadškof kardinal Copello.

V Buenos Aires se je te dni sestalo več znanih specialistov za raka. Razpravljali so o novih izsledkih za zdravljenje te hude bolezni, zraven tega pa vršili tudi operacije. Med znanimi inozemskimi specialisti je bil tudi severnoameriški cancerolog dr. George Pack, od katerega se je na letališču poslovlil tudi predsednik general Peron.

Sladkorne tovarne v Tucumanu so v juliju pridelale nad 233 milijonov kg sladkorja.

Po štirimesečnem bivanju v Vatikanu in Italiji se je vrnil v Buenos Aires apostolski nuncij dr. Mario Zanin.

Prejšnji teden je temperatura v Argentini znova občutno padla ter je skoro povsod zavladalo mrzlo vreme. V planinskih predelih republike je močno snežilo, tako v provincah Mendoza, Cordoba pa tudi v provinci Santa Fe. Sneg je nekaj časa padal tudi v Rosario, kar se je zgodilo zopet po 40 letih.

Vlada je izdala odredbo o graditvi več podzemskih silosov za žito v provinci Buenos Aires, Santa Fe in Cordoba.

V Buenos Airesu se bodo oktobra meseca zbrali svetovni strokovnjaki za izdelovanje papirja. Zborovanje bo pod okriljem Gospodarske komisije Združenih Narodov za latinsko Ameriko, vršilo se bo pa od 18. oktobra do 2. novembra.

Za dekana fakultete za gospodarske vede na buenosaireski univerzi je bil imenovan biv. minister dr. Ramon A. Cereijo.

Veliko severnoameriško industrijsko podjetje The Sandy Hilt Iron and Bross Work iz Hudsona namerava zgraditi v Tucumanu veliko tovarno za izdelovanje časnikarskega papirja. Podjetje bi dalo v ta namen znesek 100 milijonov pesov ter bi v Argentini obstojalo kot Papelera Tucumana S. A. Tovarna bi imela zmogljivost 100 ton dnevno časopisnega papirja. Zgrajena bi pa bila v 18 mesecih od dneva, ko bi jo začeli graditi. Strojne naprave bi prišle iz Severne Amerike, pravko tako tudi strokovnjaki za papirno industrijo.

Ministrstvo za letalstvo je objavilo sporočilo, da v letalskih industrijskih obratih v Cordobi, ki spadajo pod to ministrstvo izdelujejo nov tip letala na reakcijski pogon.

Papagaji so v severnem delu province Santa Fe postali tako veliki škodljivci za poljedelstvo, da je provincijska vlada razpisala nagrade za njihovo pokončevanje.

Novice iz Slovenije

Na majskem III. kongresu Zveze komunistov Slovenije so bili izvoljeni v Centralni komite ZKS naslednji komunistični prvaki: Avbelj Viktor, Babič Branko, Bole Dušan, Borštnar Jože, Breclj Marjan, Brej Tomo, Černe Franc, Dermastja Marijan, Ganziti Rudolf, Goršič Milko, Hočevar Franc, Ciril, Hočevar dr. Franc, Hribar Janez, Jakopič Albert, Kardelj Edvard, Kardelj Pepca, Kavčič Stane, Kidrič Zdenka, Kimovec Franc, Kozak Vlado, Kraigher Boris, Kraigher Sergej, Krivic Vlado, Krivic Ada, Krmelj Maks, Kveder Dušan, Leskošek Franc, Maček Ivan, Marinko Miha, Majhen Vlado, Novak Ivan, Ocepek Angelca, Perovšek Franc, Popit Franc, Potrč Jože, Regent Ivan, Remškar Tine, Ribičič Mitja, Rudolf Janko, Simonič Franc, Šentjurs Lidija, Šilih Niko, Šušteršič Tone, Tomšič Mira, Tomšič Vida, Vilfan Jože, Vipotnik Janez, Vrabčič Olga, Zlatnar Mirko, Zherl Boris, Zaucar Pavle. V revizijsko komisijo: Apih Milan, Dolgan Ervin, Draksler Marjana, Jančar Mica, Kavčič Viktor, Kovačič Fedor, Kumar Andrej, Kumšer Franc, Levstik Jože, Maček Polde, Maležič Matija, Ocepek Alojzij, Pirkočič Vilma, Primožič Jože, Stegnar Andrej.

Na prvi seji CK ZKS je bil znova izvoljen za tajnika Miha Marinko. Za člane Izvršnega komiteja CK ZKS pa so bili izvoljeni: Ivan Maček, Boris Kraigher, Ivan Regent, Jože Potrč, Stane Kavčič, Viktor Avbelj, Janez Hribar, Vlado Krivic in Vida Tomšič. Za predsednika kontrolne komisije je bil določen Ivan Novak-Očka.

(Nadaljevanje z 2. strani)

alternativni — Italija ali Jugoslavija — bi pomenilo že od vsega začetka omejitivo svobodno izražanje ljudske volje, ker bi bila izključena odločitev STO. Ali poleg tega moramo imeti pred očmi, da plebiscita o dvojni alternativni: Italija ali Jugoslavija ne bi Jugoslavija nikoli sprejela.

Iz vsega tega sledi, da svoboden plebiscit mora dati prebivalstvu možnost, da se izreče za STO ali za Italijo ali za Jugoslavijo.

K temu govoru dr. Agneletta je treba pripomniti samo to, da je svetovalec italijanske novofašistične stranke dr. Morelli na isti seji dejal, da grede politične težnje Italije za tem, da dobe Trst kot prvo stopnjo in potem Snežnik in Dinarske Alpe kot drugo stopnjo.

To izjavo naj si dobro zapomnijo zlasti oni, ki danes v domovini odločajo o bodočnosti Trsta, prav tako pa vsi tisti, ki jim v Trstu samem na vsak način ploskajo.

Komunisti so mojstri v iznajdljivosti obdajevanja ljudi. To so dokazali na celjski mestni občini, kjer so določili, da znaša najemnina za vrtove pri hišah od 2 do 4 din za 1 kv. meter, za urejene parke pri hišah od 1 do 3 dinarje za isto površino, najemnina za sadna drevesa bodo pa izračunali po njihovi donosnosti.

V Ljubljani se je 29. junija začel II. ljubljanski festival. Začetek festivala je bil združen z njegovo prvo priveditvijo, z otvoritvijo razstave slovenskega klasicizma in romantike v Narodni galeriji. Slovesnost je začel s pesmijo Slovenski ojekt, zatem je govorila predsednica Sveta za prosveto in kulturo pri mestni občini Anka Peruševa. Razstavo klasicizma in romantike na Slovenskem je odprl ravnatelj Narodne galerije dr. Karel Dobida. Razstava je obsegala 160 del slovenskih slikarjev vseh generacij od leta 1800 do 1870.

Dr. Miha Potočnik je bil določen za novega tajnika ljudske skupščine LRS. Dosedanji tajnik Albert Jakopič je zaradi "prezaposlenosti" prosil za razrešitev.

Za člane vrhovnega sodišča LR Slovenije so bili potrjeni: Stanko Hribar,

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

SLOVENSKI FANTJE SKOFU ROŽMANU

V časih turških vpadov v slovenske zemlje so se na vrhovih dvigali svarilni ognji, ki so s svojo svetlobo združili ljudi okrog taborov za obrambo. Zgodovinski krik "Turki gredo" se je v letu 1941 spremenil v še groznejšega "Rdeči gredo". Tedaj nam je Bog sam prižgal nov svarilni ogenj, to pot v živi podobi slovenskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Bil je naš škof grmada, ki je zagorela in vedeli smo, da je treba strniti vrste za obrambo krščanstva. Morda je bilo to največje dejanje njegovega škofovstva.

Letos slavi 25 letnico škofovskega posvečenja. Nihče bolj kot slovenski fantje so dolžni, da ta jubilej proslave, saj je večino svojega življenja posvetil prav njim. Stori li so to v Slovenski Fantovski Zvezi v nedeljo 8. avgusta na svojem rednem sestanku. G. Marjan Marolt je bil govornik, ki je s svojo prikopno besedo razložil fantom veličino slovenskega vladike, kakor nam je dr. Rožman. Duhovni voditelj SFZ poddirektor g. Jože Jurak pa jim je postavil štiri škofove poteze v zvezi: Trdnost v načelih, ponižen sprejem odgovornosti in

Jože Baričević, Henrik Kužnik in dr. Ivan Bele.

Prvaka ljubljanske drame Ančka Levarjeva in Stane Sever sta nedavno gostovala v Beogradu v vlogah Lojzke in Jermana v tamkajšnji uprizoritvi Cankarjevih Hlapcev.

V Ljubljani so pred kratkim odprli prvo moderno mlečno restavracijo. Tej bodo sledile še druge.

Umrli so. V Ljubljani: Pavla Kolman, roj. Zdešar, Ela Jefimov, roj. Kočina (pokopana v Stični), Rozalija Šetina, roj. Kobal, Ernest Lusner, zlatarski mojster, Olga Wilkinson, roj. Seemann, Katarina Kregar, roj. Jezeršek, Josip Gartner, upokojenec Mestne planarne, Katarina Gjud, roj. Satošek, Julijan Kovaljski, predmetni učitelj, v p., Elizabeta Goršek, upok. Tobačne tov., Pavla Vrhovec, Branko Snaj, študent ekonomske fakultete (se smrtno ponesrečil v planinah), Jože Korošec, poštni uslužbenec v p., Albin Kržišnik, zidar, Ivan Korenčan, biv. trgovec in soustanovitelj Slov. planinske organizacije, Helena Repovš, Marija Petrovič, Jožefina Škrbe, Bohumil Kocovsky, godbenik v p. in Frančiška Kacin, biv. trgovka iz Sovodenj, Amalija Marovt iz Obramelj pri Braslovcah, Franc Vanovšek, upokojenec in biv. gostilničar na Paškem Kozjaku (zasul ga plaz pri junijskih poplavih), Berta Drašler, roj. Cesar v Borovnici in Janez Snaj v Dragomlju.

nato dosledna izpolnitev, moč v veri ter junaštvo in trpljenje. Tri lepe Igorjeve pesmi posvečene "slovenskemu Mojzesu" pa so vžgale navdušenje za moža, ki dela za slovenski narod in ne neha moliti zanj.

Na tečaju za državnopravna vprašanja bo v nedeljo 15. t. m. ob pol deveti uri dopoldne na Viktor Martinec 50 g. Valentin Markež nadaljeval svoje predavanje o občinski upravi. Fantje in moške iskreno vabljeni.

OSEBNE NOVICE

Poroka. V župni cerkvi v Floridi sta se poročila v soboto dne 7. t. m. g. Branko Vrčon iz Dobravelj pri Sv. Križu v Vipavski dolini in gđ. Slavka Cerar iz Doba pri Domžalah. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo in želimo vso srečo!

Družinska sreča. V družini g. Slavomirja Batagelja in njegove žene g. Marije, roj. Kovač se je 5. avgusta t. l. rodila hčerka, ki bo krščena na ime Marija-Ana. Srečnim staršem naše iskrene čestitke.

† **Jože Škulj.** V Ponikvah pri Dobropoljah je 18. julija t. l. umrl g. Jože Škulj, brat č. g. svetnika Karla Škulja, kateremu izrekamo globoko sožalje.

† Msgr. Dr. Avguštin Juretič

Radiogram iz Švice je prejšnji petek odsekano sporočil, da je v četrtek, 5. avgusta umrl v kantonalni bolnišnici v Fribourgu Msgr. dr. Avguštin Juretič, znana osebnost v jugoslovanskem cerkvenopolitičnem življenju, po svojem delu v emigraciji pa tudi znana in čislana osebnost v vseh zahodno evropskih katoliških političnih centrih.

Pok. dr. Juretič je bil rojen 3. avgusta 1890 v Spodnjem Jelenju pri Sušaku. V družini je bilo 13 otrok. Po končani gimnaziji je vstopil v senjsko bogoslovje. Novo mašo je pel leta 1914 in odšel nato nadaljevat bogoslovne študije v Avguštinje na Dunaj. Tja je prišel že od doma ves prežet idej enciklike papeža Leona XIII in kot borbeni član mlade hrvatske kat. intelligence, ki je pod vodstvom krškega škofa dr. Mahničca polagala temelje hrvatski katoliški prosveti ter vsemu javnemu življenju. Zato ga je pot na Dunaju takoj privedla k dr. Kreku in dr. Korošcu, ki sta mu že bolj razplamtela ljubezen do malega človeka. Ze v tedanjih letih je z dr. Korošcem navezal tesne stike ter je z njim sodeloval vse do njegove smrti.

Po doktoratu leta 1917 se je vrnil domov. Kaplansko službo je dobil v stolnici na Reki. Tu je mladi Juretič začel svoje javno udejstvovanje in vseh področjih. Kot velik hrvatski rodoljub je bil leta 1918 tajnik reškega Narodnega odbora ter je v veliki meri njegova zasluga, da so hrvatske čete zasedle to mesto. Ko so Reko zasedli zopet Italijani, je dr. Juretič moral zapustiti svoje mesto. Podal se je v Belgijo ter je v Louvainu dve leti študiral sociologijo, združništvo in delavske sindikalne organizacije.

Po vrnitvi v domovino je nekaj časa predaval sociologijo na teološki fakulteti zagrebške univerze, nato pa prevzel župnijo v Ladjevcu v Kordunu. Pa tudi na tem mestu ga cerkveni predstojniki niso pustili dalj časa. Namenili so mu odgovornejše mesto v Beogradu, kamor so ga poslali kot zastopnika jugoslovanskih kat. škofov. V Beogradu je dr. Juretič postal tudi konzultor tam. nadškofije.

V beograjskih letih je Msgr. dr. Juretič razvijal izredno delavnost. Bil je v pravem pomenu katoliški javni delavec. Svojemu narodu je moral biti vse. Bil je človek, na katerega se je iz Hrvatske obračalo vse in ga prosilo pomoči ter za intervencije, ker so bile znane njegove dobre zveze s pok. dr. Korošcem, ki je potem popravljval krivice, nastavljal

SANTOS LUGARES

Po težji operaciji v sanatoriju Seguro-la v Buenos Airesu se je te dni vrnil na svoj dom g. inž. Jože Brodnik, katerega želimo skorajšnjo popolno ozdravitev.

mlade hrvatske inteligente, delil podporo hrv. ustanovam, posebno katoliškim, preko Juretiča opozarjal tudi na nevarnost, ki so se dostikrat pripravljale, da so jih nato z hrvaške strani pravočasno preprečili. Kat. škofom je Juretič redno pošiljal važna cerkvenopolitična poročila. Zaradi enega takega poročila je moral presedeti tudi 15 dni v beograjski glavnjači. Ves čas je bil tudi navdušen delavec v združnih organizacijah ter je v Beogradu zastopal hrvatsko kat. združništvo. L. 1934 je bil imenovan tudi za glavnega tajnika Glavne zadr. zveze. Bil je pa tudi stalno aktivni časnikar. Že prej je na Hrvatskem urejeval "Seljačke novine", iz Beograda je pa stalno pošiljal poročila "Hrvatski Straži" v Zagreb. Politično se je v letih pred l. 1929 udejstvoval v Hrvatski pučki stranki ter je bil njen glavni tajnik. Ko stranka po razpustu vseh strank ni več obnovila svojega dela, je kot odločen demokrat podpiral politična prizadevanja Dr. Mačkove Hrvatske seljačke stranke.

Pred izbruhom druge svetovne vojne se je preselil v Zagreb, kjer je postal konzultor pri predsedstvu škofijskih konferenc. Po nasvetu sed. zagrebškega nadškofa kardinala dr. Stepinca se je leta 1942 podal v emigracijo. Najprej v Rim, nato pa v Švico, kjer ga je sedaj zatekla tudi smrt.

V Švici je ustanovil in organiziral svojo informativno službo ter je izdajal tudi svoj informativni bilten, ki se je odlikoval po svežih novicah, ki jih je imel iz domovine. Iz Švice je pok. dr. Juretič obveščal zahodni demokratični svet o vseh krivicah, ki jih je doma prizadeval komunistem narodom v Jugoslaviji. Vse demokratske liste je zalagal tudi s točnimi podatki. To mu je bilo laže, ker je bil v zahodnoevropskih informativnih centrih znana osebnost, saj je bil že pred, kakor tudi med vojno sodelavec pri kat. časnikarski agenciji KIPA v Fribourgu. V zadnjem času je bil tudi član odbora v novoustanovljenem komiteju "De l'eglise du silence".

Na bolniški postelji se je dr. Juretič 26. julija tudi spominjal 40. letnice svojega mašniškega posvečenja, v krogu svojih prijateljev, ki so nekateri prihajali k njemu tudi iz Italije.

Dne 5. avgusta ga je Bog poklical k sebi, da ga nagradi za vse njegovo nesebično delo, ki je bilo vse življenje posvečeno Cerki in narodu. Pok. dr. Juretič je bil vedno tudi iskren prijatelj Slovencev. Vedno je bil v njihovi družbi in se je v njej odlično počutil.

Sedaj se je pridružil starim znancem in prijateljem pok. dr. Korošcu, dr. Kulovcu, dr. Natlačenu, Smodēju in Gabrovšku ter bo z njimi prosil Božjo Dobroto za varstvo nad našimi narodi.

Slovinci bomo Msgra dr. Juretiča ohranili v hvaležnem spominu.

MAR DEL PLATA V NAČRTIH

Mar del Plata, koncem julija 1954. Ze nekaj tednov je Mar del Plata precej veselo in živahno razgibano. Skoraj ne mine teden, da nas ne bi tukajšnje časopisje seznanilo s kakim novim načrtom, katerega predmet je naše mesto. Povsod, kjer se v večjem številu shajajo mardelplačani, se živahno razpravljajo o teh načrtih. Medtem, ko eni že vidijo uresničene te in te mnogo nenapovedanih načrtov, drugi neverjetno zmanjujejo z glavami, češ načrti so res lepi in bi Mar del Plata mnogo pridobila z njih uresničitvijo, a kje se bo našel denar, katerega lepe vsote zahtevajo ti načrti? Sodeč po časopisnih vesteh se obeta Mar del Plata "zlata doba" v njenem nadaljnjem razvoju in napredku.

Zivljenje v Mar del Plati zasleduje tudi "Svobodna Slovenija", zato je prav, da tudi ona seznanj svoja bralca o teh načrtih.

Kot prvo novico je prineslo tukajšnje časopisje vest o načrtu zakona o ustanovitvi novih sodnih okrožij v buenosaireski provinci. Ta načrt zakona, ki je bil že predložen po izvršilni oblasti province njenemu zakonodajnemu telesu v pristojno razpravljanje in sklepanje, predvideva med drugimi tudi ustanovitev sodnega okrožja s sedežem v Mar del Plati.

V njegovo področje bi spadala po načrtu zakona upravna okrožja Gral. Pueyrredón (Mar del Plata), General Alvarado (Miramar), Necochea, Balcarce, Mar Chiquita in Loberia. Vsa ta upravna okrožja spadajo sedaj pod sodno okrožje juga s sedežem v Doloresu, ki leži nekako sredi pota med Buenos Aire-

som in Mar del Plato. Mar del Plata sama ima namreč samo Mirovno sodišče ter Delavsko sodišče št. 2, pred par meseci pa je dobila tudi federalno sodišče.

Razlog za ustanovitev novega sodnega okrožja s sedežem v Mar del Plati je pač ta, ker odpade približno 70% vseh sodnih postopkov (civilnih, kazenskih in trgovinskih) na Mar del Plato samo. Z ustanovitvijo tega sodnega okrožja, ki naj bi začelo poslovati 1. januarja 1955, se bo sodno postopanje ne samo pocenilo, pač pa tudi močno pospešilo, ker bodo odpadla različna potovanja sodnih organov, pravnih strank in pravnih zastopnikov iz Doloresa v Mar del Plato in narobe. Letni proračun za novo sodno okrožje je predviden v znesku \$ 3.700.000. Prebivalci Doloresa, ki so pred par meseci poslavljali 100-letnico ustanovitve "sodnega okrožja juga", so se odločili sicer boriti se proti omenjenemu zakonskemu načrtu, a zdi se, da bo vsa njih borba brezuspešna, ker je dal guverner buenosaireske province zastopnikom Mar del Plate že trdna zagotovila glede ustanovitve okrožnega sodišča s sedežem v našem mestu.

Drug načrt, ki je močno razveselil prebivalce Mar del Plate, pa je načrt železniške uprave General Roca o prestavitvi sedanjega tovornega kolodvora izven strjenega mestnega okoliša in zgraditev nove končne postaje v pristanišču Mar del Plate ter več vmesnih postaj za osebni promet. In v zvezi s tem načrtom se predvideva zgraditev podzemne železnice, ki bi vezala prvo železniško postajo na severu Mar del Plata s končno postajo v pristanišču. Poleg te glav-

ne linije, ki bi tekla od severa proti jugu, pa bi se zgradila še stranska linija, ki bi vezala glavno linijo in središče mesta z zapadnim delom mesta ter bi tekla pod sedanjo Avenida Eva Perón.

Z uresničenjem teh načrtov bi se doslej razbremenitev osebnega prometa zlasti v poletnih mesecih, ko prihaja vsako leto že nad 1 milijon turistov v to največje argentinsko letovišče in morsko kopalnišče.

S sedanjo železniško postajo, ki je še ista kot ob času, ko je Mar del Plata dobila železniško zvezo z Buenos Airesom, se mesto nikakor ne more poštavit pred tujci, saj sliči komaj kakih postajic v naši Sloveniji.

Razumljivo je zato, da z največjo težavo osebje postaje ureja ves osebni in tovorni promet. Ker pa je uresničitev načrta železniške uprave predviden v več "etapah", je v načrtu najprej predstavitev tovornega kolodvora in kurilnice na zapadni rob mesta, to je ob prog, ki veže Mar del Plato s sosednim Miramarjem ter krajji Balcarce, Loberia in Necochea. S to predstavitvijo tovornega kolodvora, za kar je predvideno 5 milijonov pesov, bo podana možnost večjega razmaha osebne prometu, ki postaja v sedanjih razmerah že skoraj nemogoč, da niti ne omenjam različnih ugodnosti, ki jih zahteva moderni tujski promet za potujoče občinstvo in katerih sedanja postaja ni v stanju nuditi niti v najmanjši meri.

V drugi "etapi" bi se zgradila nova proga, ki bi se izognila mestu in končala v pristanišču z zgraditvijo velike končne postaje in več vmesnih postaj za osebni promet. V končni etapi pa bi se zgradila podzemna železnica. Za uresničitev vseh teh načrtov je predvide-

nih že v II. petletnem načrtu 80 milijonov pesov.

Omenjeni načrt železniške uprave pa je v zvezi z drugim, za razvoj Mar del Plate še bolj važnim načrtom, ki predvideva zgraditev novega pristanišča, ki naj bi bilo glavno pristanišče za vso Argentino. Pristanišče v Mar del Plati je namreč najbolj globoko pristanišče ob vsej argentinski obali. Med tem ko znaša globočina pristanišča v Buenos Airesu 30 čevljev ali 9.14 m, v Eva Peron 28 čevljev (8.53 m), v Necochea 21 čevljev (6.40 m) in v Bahía Blanca 25 čevljev (7.62 m), znaša globočina sedanjega pristanišča v Mar del Plati 21 čevljev (6.40 m), a takoj za sedanjim pristaniščem znaša globočina 35 čevljev (10.66 m) in na nekaterih mestih celo 40 čevljev ali 12.19 m.

Z zgraditvijo novega pristanišča bodo lahko pripluli v Argentino tudi vsi tisti veliki prekoceanski parniki, ki danes vozijo iz severne Amerike v Evropo in obratno in ki radi prevelikega ladijskega vgreza ne morejo pripluti v Río de la Plata.

V zvezi z zgraditvijo novega pristanišča v Mar del Plati pa so v načrtu tudi nove prometne zveze z Buenos Airesom. Poleg zgraditve nove končne železniške postaje in končne postaje za avtobuse v pristanišču ter podzemne železnice, ki bo vezala pristanišče in omenjene končne postaje s središčem mesta, pa se bo povečalo tudi sedanje letališče ter se bo zgradila nova moderna avtomobilska cesta za izključno osebni promet, ki bo vezala to glavno pristanišče Argentine z velikim Buenos Airesom.

Je pa in bo ostala Mar del Plata predvsem letovišče in morsko kopalnišče, ki nudi svojim obiskovalcem in gostom ne

samo odih in odpočitek, pač pa tudi zabavo in vsestransko razvedrilo. In da bo Mar del Plata sličila drugim znanim inozemskim letoviščem, bo dobila tudi svoje moderno konjsko dirkališče, katerega namerava zgraditi, kakor so poročali časniki, vodstvo Jockey Cluba iz mesta Eva Peron. V kratkem se bodo že odločili za prostor. Obstojata namreč dve možnosti: Park Camet, ki leži 7 km severno od Mar del Plate in kjer se že nahajajo igrišča za golf in polo, in pa Laguna de los Padres, ki leži 16 km severozapadno od mesta. Ko bo zgrajeno to konjsko dirkališče, kar je predvideno že v kratkem času, namerava organizirati omenjeni Jockey Club velike dirke mednarodnega značaja, kot se vrše v Ciudad Jardín v San Pablo v Braziliji in v Maroñas pri Montevideo v Urugajuju.

Z uresničenjem teh načrtov bo Mar del Plata imela ogromne koristi, zlasti še, ker ni izključeno, da se bo omenjenim načrtom priključilo še nebroj drugih načrtov. Tako že govore najbolj navdušeni pristaši različnih načrtov o ustanovitvi univerze in škofije in ne manjka celo takih, ki so mnenja, da bi bilo pametno že sedaj obnoviti prošnjo, da bi Mar del Plata postala iz skromnega sedeža upravnega okrožja celo sedež in s tem glavno mesto buenosaireske province.

Naj bo že kakorkoli! Do leta 1974, ko bo Mar del Plata obhajala 100-letnico svojega obstoja, bodo vsi ti in še mnogi drugi načrti prav gotovo že uresničeni, čeprav ne morda v obliki, kakor jih sedaj predvidevajo, in Mar del Plata bo postala velemesto, ki bo resno tekmovala s samim Buenos Airesom. Bodočnost bo pokazala, če in v koliko se bodo te napovedi uresničile.

SLOVENCJI PO SVETU

USA

REKRUT "STRICA SAMA"

(Pismo iz Amerike)

Kakor morete že iz naslova tegale mojega pisma razbrati, sem postal rekrut. Sicer sem šele malo časa v Army, pa se mi vendar zdi že cela večnost. Jaj, kako je to življenje različno od mojega prejšnjega. Vstajamo ob pol 5 zjutraj. Ali si morete kaj takega sploh predstavljati?! Ob pol 5! Ne gre mi in ne gre v glavo, kaj more biti tako silno važnega, da nas je treba že ob pol 5 metati iz postelje. Čez dan nato zabljamo čas, kot ga znajo le vojaki. Čakamo, letamo na zmore; ker nismo dovolj hitro zunaj, gremo spet nazaj in ajde, Jovo na novo! Res, božansko bi se dalo tu živeti, saj človek ne ve, kje bi začel z zabavljanjem, da bi si vsaj malo ohladil jezo. Najhujše pa je to, da vsa jeza in zabavljanje nič ne pomagata. Kako lep" je tak občutek nemoči! Kako to "dobro dene." Včasih me prime, da bi vodil dnevnik, ter se tako na stara leta smejal samemu sebi. Včasih tudi, da bi bil že komandant in bi se znašal nad rekruti, pa to le za hip, kajti že spet zadoni zbor in v hipu postaneš pohleven bacek...

Ko sem prišel semkaj, so nam najprej dali uniforme, nato so nas cepili proti vsem mogočim boleznim. Bilo je tako nekako kakor svoj čas v taborišču, kjer sem se sam sebi zdel neke vrste poseben "zamorec" iz Afrike, kakor sem jih še kot "nežno dete" videval na različnih podobah iz misijonskega življenja. Zatem je prišlo na vrsto preizkuševanje "bistrosti" vsakega posameznega rekruta. Niso me sicer vprašali, zakaj ne vdre voda v podmornico, kadar iz podmornice izstrelijo torpedo, prav daleč od take vrste vprašanj pa tudi nismo bili. In zadnje, pa najvažnejše — pričelo se je obdobje "obuke", kakor so temu strokovno rekali menda v starih časih.

Sicer je pa dnevni red kar simpatičen: po zajtrku — zbor, pospravimo barake — zbor, čiščenje okolice okrog campa — zbor, "predavanja", vsakovrstno delo od kuhinje do skladišča, pa spet zbor... in tako gre pesem naprej. "Ne boste šli prej spat, dokler ne bo vse počiščeno, ne boste šli na prost izhod, dokler se vse na vas ne bo svetilo," poje narednik iz vsakega kота.

"Army" je res vojska, toda ne takšna, kakor jih poznamo mi še iz Evrope. Prav gotovo ni taka, kakor so jo poznali na Balkanu. Pa ima vendarle svoje posebnosti. Že v tem je precejšnja posebnost, da ne stanujemo n. pr. v velikih zidanih vojašnicah, kjer se pod okni spreha do zob oborožena straža. Smo v enonadstropnih barakah, lesenih, malo boljnih, kot so bile "ta nove" v Špittalu. V baraki imaš vse — od stranišč do lepih umivalnic s prhami, s toplo vodo tudi, le luč je bolj slaba. Za u-

SREDIŠČE SLOVENSkih PROTI-KOMUNISTIČNIH IZSELJENCEV V ARGENTINI bodi Slovenska hiša. Sprejmi nabiralca darov dobrohotno. Če le zmoreš, prispevaj znesek za katerega Te bo prosil.

uniformo so nam dali eno lepo, takšno kot jo poznate še iz Evrope; "ta lepa", bi ji lahko rekli; tri trenirke, zeleno, nekako delavno uniformo, dvojne polskornjeve — "za zašnitat", pravimo tukaj, en par rjavih nizkih čevljev. Plašč, dežni plašč, šest kosov perila vsake vrste in nogavic in povrh vsega še veliko vrečo, v katero vse to stlačimo, kadar se gremo "pohodov". Puško, posteljno opremo, šotorno krilo ter menaško ti dajo šele na tistem kraju, kamor si dodeljen. Pod kaznijo pa ne smeš nikoli imeti pri sebi municije, razen če te pošljejo na strelišče vežbat. Od treh vrst pokrival — kučme, trenirske čepice in one lepe rjave — v vseh amer. zonah v Evropi jih je bilo dovolj — nosimo tisto, katero nam vsak dan sproti predpišejo.

Naš "fort" je po površini precejšen, 14x16 milj, in na njem odn. v njem živi 30.000 vojakov. Nikjer ni nič zidane-ga, pač pa je pokrajina zelo lepa, posejana s samimi grčki in zaraščena z lepimi gozdovi.

Trenirajo me na teh vežbah za "in-

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Produkcija pšenice v Južni Ameriki je po statistiki gospodarske komisije Združenih narodov dosegla v letih 1952-53 višek s celotnim pridelkom 11.100.000 ton, kar je skoraj dva milijona več kot leta 1948 ter poprečno 8 milijonov več kakor v letih pred zadnjo vojno. Prav tako so južnoameriški izvozi pšenice za 300% preseglji izvoz v letu 1952 in s tem spet dosegli višino iz leta 1951. Istočasno je leta 1953. znašal pridelek koruze 13.600.000 ton, kar je 20,5% več kot pred vojno. Narastel je tudi pridelek riža, in sicer od 4 in pol mil. ton leta 1952 na 4,73 mil. ton. Pri tem je zlasti pomemben porast produkcije na Kubi, kjer so pridelano količino dvignili od 69.000 na 135.000 ton. Pridelek sladkorja je znašal 10.460.000 mil ton. Porastel je zlasti v tistih deželah, ki so doslej sladkor v precejšnji meri uvažale, tako v Uruguayu, Boliviji in Čilu. Zanimivo pa je, da porast pridelka ni kaj poseben v onih deželah, ki so doslej veljale kot najmočnejše izvoznice sladkorja, tako n. pr. Kuba, Haiti, Peru in Dominikanska republika. Narastla je končno tudi produkcija volne, in sicer za 5%, tako da je dosegla 326.000 ton. Argentinska produkcija se je povečala za 6,4%, medtem ko je uruguajska porastla samo 1,5%.

V svrhu pravičnega razmeščanja osnovnih živiliških produktov na svetovnem trgu je arg. gosp. ataše na ambasadi v N. Yorku dr. Cesar Bunge predložil Mednarodnemu prehranjevalnemu in poljedelskemu uradu (Food-Agriculture-Organization-FAO) nekaj smernic, po katerih bi se moral svet ravnati. Med te smernice je šteti naslednje Bungejeve predloge: 1) Dogovoriti se je treba o politiki cen tako, da sedanje cene ne bi padle nižje, kakor so določene sedaj; 2) urediti je treba politiko razpečevanja odvisnih poljedelskih produktov in 3) določiti je treba posebna pravila, veljavna za vse primere darovanja poljedelskih produktov posameznim državam. Pri navedbi teh točk je dr. Bunge izrečno poudaril, da silno kvarno vpliva

ženirja-kopalca jarkov." To smo kopali že dosedaj, koliko le še bomo v bližnji bodočnosti, dokler mi rok vaj ne poteče! Pa vsaka reč prav pride ob svojem času. Tako sem se n. pr. naučil, kako postaviš most za najtežje tanke čez takšno vodo, kot je Ljubljanica, v dveh urah, kako postaviš čez isto vodo most samo za pešce v 11 minutah. Zraven je treba računati, da v teh dveh urah odn. 11 minutah most tudi spet podereš in odneseš drugam. To je tehnika! In glavno je, da most drži.

Sedaj me bodo poslali na nadaljne vaje v izpopolnitvi. Potem pa, kdo ve. Nekateri odhajajo v Nemčijo kot vojaki drugi na Daljni vzhod, spet nekateri ostajamo še tukaj. Do kdaj, ne ve nihče. Smo pa v vednem in stalnem pokretu.

Poverjeniki SLS v Clevelandu prirejajo redno politična predavanja, ki so vedno dobro obiskana. V zadnjem času sta predavala g. Ivan Avsenek o možnostih slovenskega narodnega gospodarstva in g. Vinko Lipovec o geopolitiki Slovenije. Po predavanjih je vedno živahna debata.

na svetovno trgovino najosnovnejših življenjskih potrebščih prav pomanjkanje v naprej dogovorjene politike.

Sicer pa bo po cenitvah severnoameriških ministrstev letošnja produkcija bombaža v Argentini boljja kot lanska ter bo znašala predvidoma 620.000 vreč. Od teh jih je okrog 160.000 namenjenih za izvoz. Že v naprej pa napovedujejo, da bo Argentina z lahkoto prodala na svetovnem trgu vso količino domače volne.

Centralna banka je zadnje čase izdala celo vrsto dovoljenj za uvoz iz inozemstva. Tako je bilo 37 mil. pesov namenjenih za uvoz podjedelskih strojev za ozemlje južno od 42. vzporednika, 33 mil. pa za uvoz fotografskega materiala, sukanca in šivank, električnega materiala, kirurških instrumentov in nadomestnih delov za stroje iz naslednjih držav; Italije, Japonske, Avstrije ter iz področja, na katerem sta merodajna valuta angleški funt šterling ter francoski frank.

Produkcija zlata v preteklem letu je znašala na vsem svetu, ne vključujoč ZSSR, 24.600.000 unč (1 unča je 31 gr.). Je za 100.000 unč manjša kot leta 1952 ter za 1.600.000 unč večja kot produkcija leta 1948. Kot prva dežela, pridelovalka zlata, je še vedno Južnoafriška unija, njej pa slede Kanada, ki s svojimi 4 mil. unčami pridelata trikrat manj kot Južnoafriška unija, USA z 2 mil. ter Avstralija z 1 milijonom unč.

V preteklih dneh je Mednarodna ribolovska komisija prepovedala lov na kite v Severnem Atlantiku, ker se je bati, da bo kit iz tega področja sploh izginil. Proti prepovedi sta glasovala edinole zastopnika ZSSR in Japonske. Obe ti dve državi sta med seboj podpisali tudi dogovor o zamenjavi japonskih ladij, jeklenih kablov, žic in dieselmotorjev v vrednosti skupno 40 mil. dolarjev za sovjetske surovine. Cilenci pa nameravajo kupiti v Jugoslaviji celotno industrijsko napravo za rafiniranje bakra.

Stopnice Niagarskih slapov se rušijo

Pred dnevi je zgrmel v prepad velikanski kos "stopnice", čez katero se buče, prelivajo Niagarski slapovi na meji med USA in Kanado. Razpoko v "stopnici" so ugotovili dopolne, ki se je vedno bolj širila in se je popoldne končno ogromna množina skalovja in zemlje odtrgala v globino. Ameriška in kanadska vlada nameravata preprečiti razpadanje skalnatih sten s tem, da bosta dali dati na skupne stroške speljati rečno strugo v drugo smer, med tem pa bodo z železobetonom zalili mogočne previse, čez katere grmijo niagarski slapovi. Ta izreden arhitektonski podvig, s katerim bodo rešili to naravno lepoto, ki letno privablja na tisoče turistov in z njimi tudi na tistočote dolarjev, bo stal obe državi več milijonov dolarjev.

Dr. LOJZE BERCE

kirurg in zdravnik Instituta za prebavni trakt in jetra, ordinira vsak torek in četrtek od 2. do 4. ure popoldne v kliniki Once,

RIVADAVIA 3434, CAPITAL

Roengten in laboratorij

Telefon ordinacije 62-5004,

Telefon za nujne slučaje 71-0171

Podražitev papirja in tiskarskih stroškov v USA

Cene tiskarskemu papirju in plače tiskarskemu osebju v USA so se v zadnjih mesecih tako dvignile, da je bila vrsta velikih ameriških dnevnikov prisiljena ali zvišati naročnino ali pa zmanjšati obseg. Cena papirju se je zvišala od 50 dolarjev na 126 dolarjev za 1000 kg, plače tiskarskim uslužbencem pa za 140% v zadnjih treh letih. Čas velikih dobičkov v tiskarni stroki je v USA s tem prenehal. Lastniki velikih dnevnikov, ki so se prej bavili resnično samo z vprašanji izboljšanja svojega časopisa, sedaj trošijo vedno več časa za gospodarsko reševanje svojih podjetij. Težko so prizadeta tudi taka tiskarska podjetja, kakor je n. pr. "New York Times", ki ima na svojem plačilnem seznamu 7400 časnkarjev, fotografov, stavev, tiskarjev, uradnikov, raznašalcev itd. Nedavno je moral samo zunanje politične novice zmanjšati za 10%. Lansko leto je v USA prenehalo izhajati ali pa se je spojilo 22 dnevnikov, tako da je 82% ameriških mest ostalo samo z enim dnevnikom. Novega velikega dnevnika v USA danes brez težkih milijonov ni mogoče več začeti. V zadnjih desetih letih je pričel na novo izhajati samo en velik dnevnik "Los Angeles Mirror". Ta dnevnik, ki je izdajatelj Chandlerja stal že milijone dolarjev, ima mesečno še vedno od 20 do 30.000 dolarjev izgube. Pred nekaj tedni je zato moral dvigniti prodajno ceno od 7 na 10 centov. Danes samo še dva ameriška dnevnika izhajata za 2 centa in samo 22 dnevnikov za 3 cente. Da se rešijo iz finančne zagate, so nekateri dnevniki zmanjšali tudi površino lista, tako n. pr. New York Herald Tribune za 3 cm na vseh straneh, s čimer je prihranil v enem letu na tiskarskem papirju 400.000 dolarjev. Mnogi dnevniki pa so si pričeli iskati potrebna denarna sredstva s prostovoljnimi prispevki (denarni skladi) in z ustanavljanjem televizijskih in radijskih postaj, ki jih potem dajejo v najem. Vsa zadeva s cenami in stroški pa se ne bo rešila drugače, kakor da "se bo vsako mesto, ki ima pol milijona prebivalcev ali manj, moral zadovoljiti z enim samim dnevnikom", izjavljajo poznavalci časopisnih razmer v USA.

Marsikdo še ne ve...

...da je letošnji pridelek riža na vsem svetu — razen Sev. Koreje in ZSSR — predviden na 130 milijard kg.

...da ima Kanada po zadnjih statističnih podatkih 15 milijonov ljudi. L. 1867, ko je bila Kanada oklicana kot zvezna država, je štela samo 3 milijone prebivalcev, 1901 jih je pa imela že 5 milijonov in 300 tisoč. V zadnjem polstletju se je prebivalstvo Kanade torej skoraj potrojilo, v nekaj manj kot enim stoletju pa se povečalo skoraj petkratno.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni. Avgust 1954. Vsebinska: Mislimo in molimo: Misli ob 15. in 22. avgustu; Molitveni namen za avgust: Molimo za misijonskega duha v dijakih (Prof. Lojze Geržinič); Nekristjanom (Giovanni Papini —); Iz Indokine (Iz pisma salezijanca Andreja Majcena); Misijon v Khariju (o. Stanko Podražaj); Igoroti (L. K.); Kitajski pregovori o učenju (Janez Kopač, C. M.); Drobne novice o slovenskih misijonarjih (o. Jože Cukale); Po misijonskem svetu; Baragovi in Preernovi skupni znanci (Prof. dr. Franc Jaklič); Slovenska veja Baragove zveze v USA; Novi letnik argentinskega "Baragovega vestnika"; Ksaverij neustrašeni (Paul, Piron, S. J. — Miklavž Trpotec).

POIZVEDBA

Kdor ve za naslov Martina Kramarja naj ga sporoči upravi našega lista. Za njim poizveduje njegova hčerka.

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336

Tel. 76 - 9160

pol kvadre od Cabilda 2300

URE vodilnih švicarskih znamk;

BUDILKE zelo trpežne in zanesljive;

DARILA v zlatu in srebru ohranjajo obdarovancu trajno vrednost in spomin;

NAKIT moderne izdelave in oblike.

Radi polne omejitve uvoza ur in budilk, opozarjamo vse, ki jih potrebujejo, da si jih pravočasno nabavijo.

POPRAVILA UR IN ZLATNINE — točno in zanesljivo

Zaradi predelave trgovskih prostorov bo trgovina zaprta od 17.-20. avgusta. (Naše stranke se lahko zglase pri nas tudi ob sobotah popoldne in sicer v našem stanovanju, ki je v I. nadstropju v isti hiši Olazabal 2338, dto. 5)

Cerkveni oglasnik

V nedeljo 22. avgusta bo za Slovence na področju Velikega Buenos Airesa romanje v Lourdes. Ob 15.30 začetek pobožnosti z rožnim vencem, ob 16. procesija, takoj nato govor č. g. svetnika Alojzija Košmerlja. Po petih litanijah obnova posvetitve Brezm. Srcu Marijnemu.

Tridnevne duhovne vaje za žene bodo 3., 4. in 5. septembra v Domu duhovnih vaj v San Miguelu. Oskrbina 35 pesov. Prijave do 29. avgusta v Dušnopastirski pisarni.

Mladinski dom prireja za svoje člane Marijanski dan, katerega spored je naslednji: V soboto 14. avgusta na Vigilijo Vnebovzeta božje Matere bo ob pol 8 zvečer duhovna obnova, ki jo vodi č. g. župnik France Novak. Na praznik Vnebovzeta bo ob 10 sveta maša s skupnim svetim obhajilom v kapeli Vernih duš. Ob 11 bo v klubskih prostorih akademija Mariji na čast in posvetitev Mladinskega doma brezmadežnemu Srcu Marijnemu. Ob 7h zvečer bo prav tako v klubskih prostorih zabavni večer s čajanko. Udeležba je častna dolžnost vsakega člana.

Svete maše za slov. žrtve druge svetovne vojne in revolucije. Mladinski dom je na svojem zadnjem sestanku sklenil, da se bo oddolžil žrtvam, ki so jih naši bratje po krvi doprinesli v drugi svetovni vojni in revoluciji s tem, da bo zbral fond, iz katerega se bodo brale svete maše za te pokojne. Poseben odbor za ta fond je že pri prvem sestanku zbral toliko, da se bodo odslej naprej skozi vse leto vsako soboto ob pol 9 pri Don Boscu brale svete maše za vse te pokojne žrtve s posebnim namenom za tiste, katerih se nihče ne spomni v molitvi.

Predsednik tega odbora je g. Milan Zajc, tajnik pa g. Maks Skalovnik. Odbor si bo še nadalje prizadeval, da se te žrtve ne bodo pozabile.

OBVESTILA

ČLANOM SLOV. KAT. AKAD. STAREŠINSTVA — Odbor SKAS — a obvešča vse svoje člane, da bo letos študijski dan dne 29. avgusta in sicer v prostorih pri č. št. šolskih sestrah na Paternalu, kjer se bo začel ob 9. uri dopoldne. Prav lepo prosimo vse člane, da svojo udeležbo sporoče tajniku odbora vsaj do 20. avgusta t.

Romanje Družabne Pravde se vrši to nedeljo, 15. avgusta k Mariji Vedne Pomoči na Avda. Calchaquí, km, 22,5, Florencio Varela. Ob 10 sv. maša ob petju pevskega zbora "Soča" iz San Fernanda. Ob 11 romarski shod, nato skupno kosilo. Ob 15 zaključna pobožnost. Na to romanje vabimo vse rojake, zlasti pa še one iz južnega dela Velikega Buenos Airesa. Iz Plaza Once vozi omnibus "Rio de la Plata" vsakih 10 minut. Iz Plaza Constitución pa omnibus Expreso Buenos Aires, ki odhaja tudi vsakih 10 minut (stoji v ulici Garay — vzeti via Sarandí).

Odbor.

Fantovski odsek SFZ v Lanusu bo imel v Lanusu družabno prireditev s srečolovom dne 19. septembra t. l. popoldne.

Prva dvojna številka "Meddobja", revije Slovenske kulturne akcije, je izšla. Dobi se na Granaderosu 61 in pri poverjenikih po 12.— \$.

Razstava slovenske izseljenske grafike, ki bi se morala pričeti kot XVI. prireditev Slovenske kulturne akcije 19. t. m., je za nekaj dni položena. Pač pa se vrši v četrtek 19. t. m. ob pol osmih zvečer na Granaderosu 61 diskusija o prvi dvojni številki "Meddobja". Vstop prost.

Dr. Jože Ermenc

Billinghurst 97/L, Dpto D, Capital

Tel. 62-7213

Ordinira vsak torek, četrtek in soboto od 4. do 6. ure pop. za ženske bolezni in kirurgijo, druge dneve pa po predhodnem telefonskem sporazumu.

EUROPAK

CANGALLO 439, oficina 119, I. nadstropje — T. E. 30-5224, Bs. Aires
Pošilja Vašim svojcem v domovino po najhitrejši poti iz svojega skladišča v Trstu vse vrste živil.

Paketi prispejo v roku približno 25 dni

Garantiramo kot doslej vsako delno ali popolno izgubo. Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših carinskih odredbah oproščeni carine. Za primer Vam navajamo nekaj naših STANDARD PAKETOV:

Paket št. 2. 4.50 kg sladkorja	\$ 67.—	0.25 kg Ceylon čaja Ia 0.25 kg popra v zrnih Singap.
Paket št. 4A 4.50 kg riža	\$ 80.—	Paket št. 9. 1 kg kave Santos Ia 2 kg riža 1.50 kg sladkorja
Paket št. 32. 3 kg kave Santos Ia 2.50 kg riža 2 kg sladkorja 0.50 kg mlečne čokolade 0.50 kg holandskega kakaa	\$ 382.—	Paket št. 15. 2 kg kave 1.50 kg riža 1 kg sladkorja

Pošiljamo tudi moko v vrečah, po \$ 300.— in svinjsko mast v kantah. Vse vrste zdravil odpošiljamo z letalsko pošto.

Iz Republike Argentine odpošiljamo pakete s hrano, tekstilnim blagom in stari blagom, ki nam jih prinesejo stranke in to proti minimalni odškodnini, ki je mnoga manjša, kakor pa vrednost časa, ki ga izgubite sami z odpošiljativjo takega paketa.

Nove uradne ure od 9.30 dop. neprestano do 19. ure pop. razen ob sobotah, ko so uradne ure od 9.30 do 12.30 ure dop.

Iščemo zastopnike v notranjosti republike, do tedaj pa pošiljajte pošt-na ali bančna nakazila na AGENCIA EUROPAK, Cangallo 439, Bs. Aires.